

A felsőfokú tanulmányaikat végző hallgatók még tanulmányaik idején hivatásos állományba kerülnek, míg a rendészeti szakközépiskolák tanulói jogviszonyban töltik el az első iskolai éveiket, és ezek után a második tanévben – a szakmai gyakorlatuk idején – történik meg hivatásos állományba vételük próbaidőre. Részben a rendvédelmi oktatási intézményben végzetek hivatásos állományba vételével történik a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a büntetés-végrehajtási testület hivatásos állományának utánpótlása is.

A rendészeti szakközépiskolába történő felvétel szabályait a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és a 32/2005. (VI. 30.) BM-OM együttes rendelet írja le, és a tanulók a közoktatási törvény hatálya alá tartoznak. A tanulmányaik befejeztével a hallgatók számára a rendőrség beosztást biztosít, tehát hivatásos állományba kerülnek.

Rendőrtisztai Főiskola végzős hallgatói a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjává válnak. A felvételi a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény és a 237/2006. (IX.27.) Kormányrendelet szabályain alapul.

Tájékozódjon, hogy milyen egyéb, az alapképzéseken túli képzési formákat kínálnak a rendészeti iskolák! <http://www.rtf.hu/>, <http://arszki.hu/kepzesek>

Természetesen vannak olyan szolgálati feladatok és beosztások a rendőrségénél, melyek betöltőjétől magasabb, speciális végzettséget igényelnek, úgymint más, nem rendészeti egyetem vagy főiskola, vagy más különleges szakmai képzettség teljesítése.

VI. „A hivatásos szolgálati viszony azzal ...létesíthető, ... elfogadja egyes alkotmányos jogainak e törvény szerinti korlátozását...”

Hazánk 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvényében részletesen megtalálhatók azok az alapvető jogok, amelyek mindenkit megilletnek. Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. A jogok tartalmát azonban szűk körben, más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, és az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozni lehet.

Az Alaptörvény államra vonatkozó rendelkezési közül a 46. cikk (5) bekezdése például megtiltja, hogy a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai pártnak tagjai legyenek, illetve politikai tevékenységet folytassanak. Más jogszabály, mint a sztrájkokról szóló törvény bizonyos szerveknél tilalmazza a sztrájkot, mint az érdekvédelem érdekében sajátos, kollektív formáját.

A hivatásos szolgálatteljesítés nyomatékos feltétele a törvényben meghatározott jogi korlátok eltűrése.

a) A fegyveres szervek politikamentes működésének követelményével összeegyeztethetetlen a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben végzett politikai tevékenység. Ez a tilalom abszolút értékű a hivatásos állomány esetén. A tilalom nem

jelenti azt, hogy a rendőr politikai érdeklődése, irányultsága, politikai meggyőződése csorbát szenvedne. A tiltás a szolgálati helyre vonatkozik, illetve a szolgálati feladat során kinyilvánított vélemény kinyilvánítására vonatkozik. A szolgálati helyen kívüli politikai rendezvényen a hivatásos állomány tagja természetesen megjelenhet, politikai nézetekkel, véleményekkel azonosulhat, azonban- a kivételtől eltekintve – ilyen rendezvényeken egyenruhában nem jelenhet meg. Ezzel még a látszata is elkerülhető annak, hogy a fegyveres szerv a rendezvény céljának, irányultságának megfelelő politikát támogatná.

„18. § (2) A hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja pártban tisztséget nem viselhet, párt nevében vagy érdekében - az országgyűlési, az európai parlamenti és az önkormányzati választásokon jelöltként való részvételt kivéve - közszereplést nem vállalhat.

(3) A szolgálati helyen és szolgálati feladat teljesítése közben a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja politikai tevékenységet nem folytathat.”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

b) A hivatásos szolgálat egyik kevésbé ismert sajátossága, hogy a hivatásos állomány tagjának előre nem tervezhető időben történő igénybe vételére lehetőség nyílik, ami a valóságban szinte állandó készenlélet feltételez. A rendőrnek ezért a szolgálatteljesítés helyén meghatározott rendben be kell jelentenie tartózkodási helyét, ha szolgálati helyétől távol, viszonylag hosszabb időt tölt el, hiszen váratlan és halaszthatatlan szolgálati feladat végrehajtására visszarendelhető. Bejelentési kötelezettség alá esik a külföldre utazás ténye is.

„A hivatásos állomány tagja köteles: az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni és feladatát teljesíteni, illetve e célból rendelkezésre állni.”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

c) A vezető és beosztott viszony egyik meghatározó eleme, hogy a munkavégzés során a munkahelyi vezető utasításokkal látja el az irányítása alá tartozókat. A rendvédelmi szerveknél a szigorú hierarchikus viszony, a fegyveres jelleg, a parancsok, utasítások végrehajtási kötelezettség kizárja a szolgálati parancs bírálatát, ugyanis az - a jog- és érdekvédelem érdekében kívül - demoralizálna, sértené a fegyelmet. Nem megengedhető emellett, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálati rendet sértő nyilatkozatot tegyen, vagy a sajtónyilvánosság igénybevételével hivatalos eljárásban magánvéleményt nyilvánítson. E magatartások törvényi tilalom alá esnek, nem engedhetők meg. Ennyiben korlátozódik a véleménynyilvánítás szabadsága.

„(4) A hivatásos állomány tagja a részére kiadott parancsot, intézkedést - a 69. § esetét kivéve - nem bírálhatja, azokról a jog- és érdekvédelem érdekében kívül véleményt nem mondhat, a szolgálati rendet és a fegyelmet sértő nyilatkozatot nem tehet, a sajtónyilvánosság igénybevételével hivatalos eljárásban magánvéleményt nem nyilváníthat.

(5) A szolgálati rendet és a fegyelmet veszélyeztető sajtóterméket a hivatásos állomány tagja nem állíthat elő, és nem terjeszthet, ilyen tartalmú plakátot, hirdetésményt vagy emblémát nem függeszthet ki....”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

d) A gyülekezési jog alapján, a szolgálati helyen rendezvény csak az állományilletékes parancsnok engedélyével tartható. Az egyesülési törvény szerint a fegyveres erők és a fegyveres testületek tagjaira vonatkozóan az egyesülési jog gyakorlásának feltételeit és módját a szolgálati szabályzat határozza meg, de tény, hogy az egyesülési jog feltételei az általánoshoz képest szigorúbbak.

„19. § (1) A szolgálati helyen a gyülekezési jog alapján nyilvános rendezvény csak az állományilletékes parancsnok engedélyével tartható.

2) Nem engedélyezhető rendezvény a szolgálati helyen, ha az

a) pártpolitikai célt szolgál,

b) a szolgálati feladat, a szolgálati rend és fegyelem ellen irányul, vagy azt bírálja,

c) a fegyveres szerv iránti közbizalom megingatására alkalmas,

d) a fegyveres szerv feladataival ellentétes célra irányul.”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

e) A rendőrségnél lehetőség nyílik érdekképviseleti szervek létrehozására és az azokhoz való csatlakozásra. A hivatásos állomány egyéni döntése alapján különböző szakszervezethez - akár kifejezetten a rendészeti jellegű szervezethez - csatlakozhat. Ugyanakkor a jogszabály tilalmat állít fel az olyan tagsági viszonyra szemben, ahol a szervezet tevékenysége a fegyveres szerv feladataival ellentétes.

„21. § (1) A hivatásos állomány tagjai érdekképviseleti szerveket az egyesülési jog alapján – e törvényben meghatározott keretek között – hozhatnak létre, illetve csatlakozhatnak azokhoz.

(2) A hivatásos állomány tagja nem csatlakozhat olyan szervezethez, amelynek tevékenysége a fegyveres szerv feladataival ellentétes.

(3) A hivatásos állomány tagja köteles a hivatásával össze nem függő társadalmi szervezettel fennálló, illetőleg az újonnan létesülő tagsági viszonyát előzetesen az állományilletékes parancsnoknak szóban vagy írásban bejelenteni. Az állományilletékes parancsnok a tagsági viszony fenntartását vagy létesítését írásban megtilthatja, ha az a hivatással vagy a szolgálati beosztással nem egyeztethető össze, illetőleg a szolgálat érdekeit sérti vagy veszélyezteti.”

27. § (1) A hivatásos állomány tagjai a szolgálati viszonytal kapcsolatos jogaik és jogos érdekeik védelmére és képviseletére érdekképviseleti szerveket, szövetségeket hozhatnak létre, illetve azok tagjai lehetnek, érdekképviseleti fórumokon képviselettel rendelkezhetnek.

(2) Az érdekképviseleti szervek e törvény keretei között szabadon működhetnek és gyakorolhatják jogosítványukat. Sztrájkot azonban nem szervezhetnek, és tevékenységükkel - ide értve a fegyveres szerv működéséhez szükséges közbizalom fenntartásának veszélyeztetését is -, nem akadályozhatják meg a fegyveres szerv jogszerű és rendeltetésszerű működését, a hivatásos állomány tagjának a parancsok és intézkedések végrehajtására vonatkozó kötelezettsége teljesítését.

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

f) A hivatásos állomány tagjának a hivatásával össze nem függő, más társadalmi szervezettel fennálló vagy létesülő tagságát parancsnokának előzetesen be kell jelentenie. Természetes, hogy a rendőr magánéletében, szabadidejében társadalmi szervezet, egyesület keretén belül végez tevékenységet. Nem szokatlan, hogy sport- kulturális egyesületeknek tagjai a hivatásos rendvédelmi dolgozók.

Az olyan társadalmi szervezetek, amelyek tevékenysége ellentétes a fegyveres szerv feladataival azonban nyilvánvaló összeférhetetlenséget eredményez. Ezt kell megelőzni a csatlakozás szándékának bejelentésével, ezáltal az állományilletékes parancsnok számára lehetővé válik a társadalmi szervezet céljainak megismerése, és az összeférhetetlenség kérdésében való döntés.

g) A véleménynyilvánítás szabadságának korlátozás a szolgálati rend és a közszolgálat természetes velejárója. Visszatetszést keltene az állampolgároknak, ha a hivatásos állomány tagja fegyelmet sértően nyilatkozna, vagy a feladatkörébe tartozó ügyben vagy eljárásban a saját maga által kialakított személyes meggyőződését, véleményét a hivatalos állásponttal szemben a sajtónyilvánosság előtt fejtené ki.

„112. § (1) A rendőr a nyomtatott sajtó, a rádió és a televízió megkeresése alapján a feladatkörébe tartozó szolgálati ügyekről, egyes bűncselekményekről csak engedéllyel nyilatkozhat, amelyet az országos rendőrfőkapitány és a rendőrfőkapitányok, azok helyettesei, a velük azonos hatáskörű, illetve az általuk felhatalmazott vezetők adhatnak meg.

(2) Kivételes esetben - bűncselekmény, közlekedési baleset vagy más rendkívüli esemény helyszínén - a rendőr tényközlő nyilatkozatot tehet, úgy hogy azzal szolgálati titkot és személyhez fűződő jogokat nem sérthet, felelősség kérdésében nem foglalhat állást. Nyilatkozatáról utólag az engedélyezésre jogosultnak jelentést tesz.

(3) A Rendőrség személyügyi kérdéseiről, országos jelentőségű, rendkívüli vagy váratlan eseményekről, az ORFK hatáskörébe tartozó bűncselekményekről, a tények közlésén kívül, csak az országos rendőrfőkapitány vagy helyettesei hozzájárulásával lehet nyilatkozni.

(4) A rendőrkapitánysági ügyekben a rendőrkapitány, határrendészeti kirendeltségi ügyekben a határrendészeti kirendeltség vezetője, főkapitánysági ügyekben a rendőrfőkapitány, valamint helyettesei, vagy megbízásuk alapján a sajtóreferens, országos ügyekben az országos rendőrfőkapitány, illetékes szakmai helyettesei, megbízásuk alapján a sajtóiroda munkatársai kötelesek nyilatkozni a sajtó, rádió és televízió megkeresésére. Nyilatkozhatnak az említett vezetők által kijelölt személyek is, azonban nyilatkozattételre nem kötelezhetők, kivéve az, akinek a nyilatkozattétel hivatalból kötelessége (pl. sajtóreferens)...”

(62/2007. (XII.23.) IRM rendelet)

b) A fegyveres szervek nem magyar anyanyelvű tagja szabadon használhatja anyanyelvét azzal a megszorítással, hogy a szervezeten belül a szolgálati- és vezényleti nyelv a magyar. A valóságban ez azt jelenti, hogy a parancsok, utasítások kiadása magyar nyelven történik, a szolgálati érintkezés során a magyar nyelvet kell alkalmazni. Nem kizárt, sőt bizonyos esetekben kívánatos, ha az intézkedő rendőr anyanyelvén vagy tanult, beszélt nyelvén folytatja le az intézkedést olyan személlyel szemben, aki nem vagy csak részben ismeri a magyar nyelvet, ezáltal eredményesebbé tehető a rendőri intézkedés.

Az alábbi idézetek alapján érveljen amellett, hogy a rendőrség tevékenységi körében szükség van az egyre több idegen vagy kisebbségi nyelvet beszélő hivatásos állományú, főként közterületen szolgálatot teljesítő rendőrről!

„A rendőrkapitány...szólt a június 28-ától augusztus 22-ig terjedő időszakban felállításra kerülő Szezonális Bűnmegelőzési Központról, ahol immár hetedik alkalommal fognak főként rendőrhallgatók gyalogos, illetve kerékpáros járőr-szolgálatot ellátni, strandokat ellenőrizni, illetve bűnmegelőzési feladatokat végrehajtani.

Elmondta, hogy a turisták érdekében 24 órás panaszfelvételi irodát fognak működtetni, ahol idegen-nyelvi tolmács is rendelkezésre fog állni. A strandok hangosbemondóin keresztül a magyar mellett idegen nyelven is hallhatnak a strandolók figyelemfelhívó, bűnmegelőzési tanácsokat, ahogyan már a tavalyi évben is. „

„A magyar rendőrök tengerparti munkáját a 2006 óta meglévő horvát-magyar rendőri együttműködés alapján szervezik. A magyarok mindig horvát kollégáikkal együtt látják el egyenruhás szolgálatot, de intézkedési jogkörrel nem rendelkeznek. Feladatuk támogató jellegű, tehát felvilágosítással, tolmácsolással segítik a hatóságok és a turisták közötti kommunikációt. Idén a horvát rendőrség arra is készül, hogy a szolgálatban lévő egyenruhásokat Zára térségében minden olyan esethez elviszik, ahol magyarokkal történik valami, és szükség lehet a magyar rendőrök közreműködésére.”

„Az idén öt tiszai üdülőhelyen is számíthatnak a külföldi turisták a segítségükre hivatott rendőrségi szolgálatára, a Tourist Police programra. A Tiszai Vízirendészeti Rendőrkapitányság a Szolnoki Főiskola idegen nyelvet beszélő hallgatóival együtt járőrözik a Tiszató térségétől egészen Szegedig. A rendőrség hatékonyabb munkát ígér a Balaton környékén, sőt az Adrián is.”

i) Az állampolgári egyéni politikai jogok közül a választójog a hivatásos állomány tagját megillető jog. Aktív választójogával minden korlátozás nélkül, azonban passzív választójoga gyakorlásával kapcsolatos lényeges tények tekintetében korlátok között élhet a rendőr. Az országgyűlési, az európai parlamenti és helyi önkormányzati, valamint a polgármesteri választáson a jelöltként történt nyilvántartásba vételét, a jelöléstől való visszalépését, esetleges megválasztását, illetőleg annak elmaradását szolgálati előjárójának be kell jelentenie. A társadalmi választott tisztség betöltésének ideje alatt a szolgálati viszony szünetel.

„A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályokat, a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályait, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel összefüggő szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

(Magyarország Alaptörvénye)

j) A munka és foglalkozás szabad megválasztására csak a szolgálati érdek sérelme nélkül, az ebből eredő korlátok között van lehetőség.

25. § A hivatásos állomány tagja

a) az iskolai végzettségének (szakképesítésének) megfelelő szolgálati beosztását az előmeneteli rend szerint, a betölthető szolgálati beosztások keretei között, a szolgálati érdekre is figyelemmel választhatja meg;

b) beosztásában a polgári szakképesítését a szolgálat ellátására vonatkozó szabályoknak megfelelően gyakorolhatja;

c) más kereső foglalkozást e törvénynek az összeférhetetlenségről szóló 65. §-a figyelembevételével folytathat.

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

A szolgálat ellátásának feszes volta, a fokozott pszichés és fizikai terhelés és nem utolsósorban a rendőrrel szemben támasztott társadalmi elvárások szigorúan behatárolják a rendőr munkaidőn kívül végezhető kereső tevékenységét. Az olyan szabadidőben végzett munkavégzés, amellyel a rendőr függőségi helyzetbe kerülhet, vagy az objektív intézkedés kötelezettsége sérülne, nem egyeztethető össze a hivatásos szolgálattal.

A művelődéshez való jog, a tudományos és művészeti élet, a tanulás és tanítás szabadságához való jog gyakorlására enyhébb megítélés alá tartozik, ezekben az esetekben bejelentési kötelezettség érvényesül.

26. § (1) A hivatásos állomány tagja a művelődéshez, a tudományos és művészeti élet, a tanulás és a tanítás szabadságához való jogát a szolgálati kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályok korlátai között gyakorolhatja.

(2) Az előmenetelhez szükséges képzés megszerzése – külön törvények előírásainak megfelelően – a katonai és rendvédelmi oktatási intézményekben és a polgári oktatási intézményekben folyó oktatás, képzés, átképzés és továbbképzés, valamint egyéni képzés keretében történik.

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

„A hivatásos szolgálati viszony önkéntes jelentkezés alapján azzal...létesíthető, ... aki hozzájárul a jogszabályokban meghatározott szintű nemzetbiztonsági ellenőrzéséhez, ha az a beosztása ellátásához szükséges, ...akinek életvitele nem kifogásolható és hozzájárul annak a szolgálati viszony létesítése előtti, valamint a szolgálati viszony fennállása alatti ellenőrzéséhez, ...aki tudomásul veszi, hogy szolgálati viszonya fennállása alatt szolgálata törvényes ellátását tudta és beleegyezése nélkül - törvényben meghatározott szerveknél és módon - ellenőrizhetik.”

Ha a szolgálati viszony létesítésének feltétele a nemzetbiztonsági követelményeknek való megfelelés, a hivatásos szolgálatra jelentkezőnek a jelentkezéskor írásban nyilatkoznia kell arról, hogy ezeknek a követelményeknek megfelel, és hozzájárul ahhoz, hogy ezt az illetékes nemzetbiztonsági szolgálat ellenőrizze. Az ellenőrzéshez való hozzájáruláshoz a külön törvényben meghatározott hozzátartozó nyilatkozatát is csatolni kell.

A fegyveres szerv... meghatározott adatokat, illetve a feltételeknek való megfelelést a szolgálati viszony fennállása alatt ellenőrizheti.”

Jogos társadalmi elvárás a rendőrséggel szemben, hogy feladatait törvényesen és minden külső befolyástól mentesen végezze. Maga a szervezet is mindent megtesz annak érdeké-

ben, hogy akár már a felvételi eljárás során is, de kiszűrje azokat a jelentkezőket, akik magatartásuk, előéletük, kapcsolatrendszerük alapján nem csak a társadalmi értékítélet, de szakmai szempontok alapján is kockázatot jelentenek a rendőrség számára.

A jelentkező kifogásolható előlete, negatív közösségi megítélése, közeli családi kapcsolatainak bűnözői életvitele nagy valószínűséggel kockázati tényként értékelhető.

„37.§ (5) Ha a szolgálati viszony létesítésének feltétele a nemzetbiztonsági követelményeknek való megfelelés, a hivatásos szolgálatra jelentkezőnek a jelentkezéskor írásban nyilatkoznia kell arról, hogy ezeknek a követelményeknek megfelel, és hozzájárul ahhoz, hogy ezt az illetékes nemzetbiztonsági szolgálat ellenőrizze. Az ellenőrzéshez való hozzájáruláshoz a külön törvényben meghatározott hozzátartozó nyilatkozatát is csatolni kell.”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

A rendőr tevékenysége során, szinte nap, mint nap megismer és felhasznál olyan adatokat, melyek szolgálati,- állam,- magán vagy éppen üzleti titoknak minősülnek. Azok illetéktelen személyek részére történő továbbítása, hozzáférés biztosítása, végső esetben anyagi ellenszolgáltatás fejében súlyos bűncselekménynek minősül.

Erre vonatkozólag a felvételt megelőzően informálódik a rendőrség, mely adatgyűjtést széles kapcsolati körben végezteti el. A felvétel feltétele, hogy a jelentkező adja hozzájárulását az adatgyűjtés elvégzéséhez, és a megismert adatok kezeléséhez.

3.2. A felvételt befolyásoló egyéb tényezők

Az előzőekben megismert feltételrendszer mellett jogszabály határozza meg azokat az egyéb körülményeket, melyek megléte esetén kizárt a hivatásos állományba vétel.

„37/A§ Nem létesíthető szolgálati viszony azzal, aki büntetett előéletű, vagy a betöltendő szolgálati beosztás ellátásához szükséges tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll. Szintén kizárók ok, ha a jelentkező, aki büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben korábban megállapította, és a mentesítéstől számított jogszabályban meghatározott idő még nem telt el. Nem létesíthető hivatásos szolgálati viszony azzal sem, aki ellen büntetőeljárás van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.”

(1996. évi XLIII. tv. Hszt.)

„MIT TEHETEK, HA NEM FELELTEM MEG A KÖVETELMÉNYEKNEK ?”

Előfordulhat, hogy a jelentkezők bár elhivatottsággal rendelkeznek a hivatásos szolgálat iránt, valamely előfeltételnek akár feltételesen is, de nem felelnek meg.

A rendvédelem egy olyan közösségi tevékenység, melyben a hivatásos állományú rendvédelmi szervek a kiemelkedő szereplők, de társadalmi szervezetek, önkéntes szerveződések, sőt a privát szféra is képviselteti magát. A személy- és vagyonvédelmi, illetve a magánnyomozói tevékenység, a fegyveres biztonsági őrség, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatokról törvényi szabályozás alapján végzett tevékenység, azonban nem feltétlen olyan szigorú szabályok jellemzik a szakmához tartozást, mint például a rendőrség esetében. Amennyiben a jelentkező úgy ítéli meg, hogy jövőbeni szakmai életútját a közösség rendjének szolgálatában képzelel el, de akár egészségügyi alkalmassága kizárná a hivatásos állományba vételét, a fentiekben példa jelleggel felsorolt szakmák egyikében még sikerrel tevékenykedhet. A jogszabályi környezet jelenleg lehetővé teszi, hogy kedvezőbb felvételi követelményrendszer által az elutasítottak még akár ideiglenes jelleggel is, de a rendvédelmi pálya közelében maradjanak.

ség, azonban nem feltétlen olyan szigorú szabályok jellemzik a szakmához tartozást, mint például a rendőrség esetében.

Amennyiben a jelentkező úgy ítéli meg, hogy jövőbeni szakmai életútját a közösség rendjének szolgálatában képzelel el, de akár egészségügyi alkalmassága kizárná a hivatásos állományba vételét, a fentiekben példa jelleggel felsorolt szakmák egyikében még sikerrel tevékenykedhet. A jogszabályi környezet jelenleg lehetővé teszi, hogy kedvezőbb felvételi követelményrendszer által az elutasítottak még akár ideiglenes jelleggel is, de a rendvédelmi pálya közelében maradjanak.

A hivatásos szolgálati viszony megköveteli a jelentkezőtől a feddhetetlenséget.

Akinek a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt jogerős ítéletében megállapította a bűnösségét, avagy olyan cselekménye miatt szabott ki foglalkozástól eltiltás büntetést, amely foglalkozás jellege azonos vagy hasonló a rendvédelem sajátos feladatával, azzal a jelentkezővel szemben abszolút felvételt kizáró okot kell megállapítani.

A büntetett előlethez fűződő hátrányok tekintetében is szigorú időbeli feltételeket állít fel a jogszabály, ugyanis akinek az elítélésétől számított, és a törvényben leírt mentesítési ideje nem telt el, nem nyerhet felvételt a szervezethez.

Kizáró ok a jelentkezővel szemben folyamatban levő büntetőeljárás, azonban annak rá nézve kedvező, egyben jogerős befejezése már nem értékelhető kizáró okként.

A hivatásos szolgálati viszony az említett összetett feltételeken túl is csak akkor létesíthető vagy tartható fenn, ha a hivatásos állomány tagja vagy a jelentkező életvitele kifogástalan, és írásban hozzájárul személyes adatai és bűnügyi személyes adatai kezeléséhez, és életvitele kifogástalanságának ellenőrzése érdekében a felvételét megelőzően és a szolgálati viszony tartama alatti ellenőrzéséhez.

A jogszabály választ ad arra is, hogy kinek az életvitele tekinthető kifogástalannak.

Ha a hivatásos állomány tagjával vagy a jelentkezővel szemben nem állnak fenn az általános kizáró okok, és megfelel – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátására.

E tényeket a jelentkezőknek úgynevezett „Hatósági bizonyítvány” bemutatásával kell igazolni, de a rendőrség jogosult különböző csatornákon keresztül adatokat gyűjteni annak érdekében, hogy meggyőződjön a jelentkező életviteléről, személyiségéről.

Amennyiben a hivatásos szolgálatra jelentkező minden feltételnek megfelelt, a szükséges iskolai végzettséggel rendelkezik, már csak egyetlen utolsó aktus választja el a hivatásos állományhoz való tartozástól, ez az ünnepélyes rendőr eskü.

Hagyományaiban az eskü egy ünnepélyes kijelentés, ígéret. Jelen formájában lényegét éppen az adja, hogy az esküt tevő ünnepélyesen kinyilvánítja, hogy hivatalát nem csak jogszerűen, hanem a pusztán jogszerűségein túl, hűséggel és lelkiismerettel látja el.

Olvassa el, és elemezze a rendőr esküjét! Figyelje meg, hogyan jelenik meg a szövegben a hazához fűződő hűség, a fegyveres szolgálathoz és a munkatársakhoz kapcsolódó elvárások!

*„Én a Magyar Köztársaság
... tagja esküszöm, hogy a Magyar Köztársaság alkotmányához, törvényeihez és más jogszabályaihoz híven, becsületesen teljesítem kötelességemet. Előljáróim és feljebbvalóim parancsainak engedelmeskedem.*

Esküszöm, hogy hazám alkotmányos és törvényes rendjét, nemzetünk biztonságát, ha kell, életem kockáztatásával is hűségesen megvédem. Mindenkor az állampolgári jogok érvényesítését tartom szem előtt, és a nép érdekeinek megfelelően járok el.

Esküszöm, hogy előljáróimat, munkatársaimat megvédem, fegyveremet, felszerelésemet megóvom.

A szolgálati ismereteket elsajátítom. A rendet és fegyelmet minden törvényes eszközzel fenntartom. Alárendeltjeimről a legjobb tudásom szerint gondoskodom, őket öntudatos hazafiakká, a népek kölcsönös tiszteletére nevelem. Minden erőmmel, törekvéssel, tudással a Magyar Köztársaság fejlődését szolgálom.

A minősített adatot híven megtartom. Szolgálatban és szolgálaton kívül példamutatóan viselkedem.”

A rendőrségi törvény és más jogszabályok részleteiben szabályozzák azokat a rendőri kötelezettségvállalásokat, melyeket az eskü szövege tartalmaz, ezért annak megsértése nem önálló jogsértés. Az eskü szövege ellenben elkötelezettséget, hűséget közvetít az államhoz, az Alkotmányhoz, az alkotmányos rendhez, akár az esküt tevő életének kockáztatása árán is.

Emellett érdemes tudni, hogy az eskü szövegén túl a rendőrség 2007-ben közzétette a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét. A közzététel célja „hogyan erkölcsi iránymutatásul szolgáljon, mind a szolgálatban, mind a szolgálaton kívül tanúsítandó magatartások tekintetében, morális alapot biztosítson a felmerülő szakmai döntésekhez, egyben megfelelő védelmet nyújtson mindazok számára, akik normakövető módon járnak el, továbbá zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.”

Az alábbiakban a Rendőri Hivatás Etikai Kódexe olvasható:

Figyelje meg, melyek azok az erkölcsi normák, amelyek jelentőséggel bírnak a rendőri hivatásban, és amelyek megsértéséhez jogkövetkezmény fűzhető!

„1. A köz szolgálatáról és a testülethez tartozásról

A rendőr szolgálatát a törvényekben kifejeződő társadalmi akaratnak megfelelően, a köz érdekében, a társadalom által biztosított lehetőségek között látja el. Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie. Hivatását az előírások és a vezetők utasításainak betartásával, az esküjében foglaltak szerint gyakorolja, tudása legjavát nyújtja. Cselekedeteivel erősíti a testület belső egységét és a szervezet jó hírnevét.

2. A tisztességről

A rendőr becsületes, fegyelmezett, kötelességtudó, visszautasít minden olyan tartalmú nyílt vagy burkolt kérést, amely az előírásoktól való eltérésre irányul. Elutasítja a korrupciót, annak valamennyi formája ellen fellép. Elutasít minden olyan ajándékot, előnyt vagy szívességet, ami alkalmas lehet elfogulatlanságának kétségbevonására. Rendőr művoltát, a tudomására jutott információkat jogtalan előny szerzésére, hátrány okozására nem használja, annak még a látszatát is elkerüli.

3. Az erőszakról

A rendőr erőszakot kivételesen, kizárólag a törvényes cél elérése érdekében, jogszerű formában és szükséges mértékben alkalmaz, törekszik a következmények mérséklésére. Kerüli a hatalmaskodást és az önkényes erőszak minden formáját.

4. A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról

A rendőr elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja az emberi és a személyiségi jogokat. Elfogulatlanul jár el nemre, korra, állampolgárságra, etnikai hovatartozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül.

5. Az emberségről és a segítségnyújtásról

A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.

6. A bajtársiasságról

A rendőr együttműködik munkatársaival, velük kulturáltan, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés szellemében érintkezik. Önzetlen támogatást nyújt, a problémák megoldását elősegítő légkör kialakítására törekszik. Tudását, gyakorlati tapasztalatait megosztja munkatársaival. Áldozatkészen védi társai életét, testi épségét, óvja jó hírnevüket. Követi a jó példával előljárókat, elítéli az erkölcstelen magatartást tanúsítókat.

7. A felelősségről

A rendőr szolgálati feladatai végrehajtásáért, döntéseiért jogi, erkölcsi és anyagi értelemben is felelősséggel tartozik. Döntési, cselekvési kötelezettségét mindenkor késedelem nélkül, aktívan vállalja, a felelősséget másra alaptalanul nem hárítja át. Hibás döntései következményeit lehetőségei szerint orvosolja. Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.

8. A munka minőségéről

A rendőr jól ismeri a tevékenységét szabályozó előírásokat, munkáját lelkiismeretesen, magas színvonalon, törvényesen, szakszerűen, hatékonyan végzi. Bővíti szakmai ismereteit, fejleszti képességeit. Az elkövetett hibák elemzésével mindent megtesz azért, hogy azok ne ismétlődjenek meg.

9. Az információról

A rendőr betartja a titok- és adatvédelmi rendelkezéseket, szolgálatban és a magánéletben egyaránt. Kerül minden olyan megnyilvánulást, ami a szervezetről, annak tevékenységéről, feladatairól, valamint tagjairól félreérthető, félrevezető vagy szükségtelen információk nyilvánosságra jutását teszi lehetővé.

10. A megjelenésről

A rendőr megjelenésével is emeli a testület társadalmi megbecsültségét, tiszteletet és bizalmat ébreszt. Egyenruhája és polgári öltözéke tiszta, rendezett. Munkahelyén kerüli a szélsőséges, kihívó, alkalomhoz nem illő viseletet, rendben és tisztán tartja környezetét.

11. A vezetőkről

A vezető tiszteletben tartja beosztottjai emberi méltóságát, gondoskodik róluk, megbecsüléssel és részrehajlás nélkül irányítja őket. Személyes példamutatásával is ösztönzi munkatársait, igényli és meghallgatja véleményüket, tanácsaival és iránymutatásaival segíti a munkavégzést. Betartja és betartatja a törvényeket, magas szintű követelményeket támaszt.

12. A szolgálaton kívüli magatartásról

A rendőr magánéletében is példamutató, nem sérti a közérkölcst és a jó ízlés szabályait. Lehetőségei szerint kiegyensúlyozott magánélet megteremtésére törekszik. Szabadidejében nem folytat olyan tevékenységet, amely hivatásával összeegyeztethetetlen. Úgy alakítja kapcsolatrendszerét, hogy ne kerüljön szolgálati jogosultságaival és kötelezettségeivel ellentétes függőségi helyzetbe.

13. A közbizalomról

A Rendőrség működéséhez a közbizalom elengedhetetlenül szükséges, ezért különösen károsnak tekinthetők azok a szolgálaton kívüli cselekmények, amelyek azt veszélyeztetik. A közbizalom súlyos veszélyeztetésére alkalmas magatartásnak tekinthető különösen: ha a rendőr szándékos vagy súlyos következménnyel járó gondatlan bűncselekményt követ el; ha tulajdon elleni szabálysértést követ el; ha felettese felhívása ellenére olyan szerencsejátékot folytat, amely miatt súlyos anyagi függősége alakult ki; ha botránysos életvezetése vagy italozó életmódja miatt személyes tekintélyét környezetében elvesztette; ha kábítószerfogyaszt; ha bűnöző életmódot folytató személlyel nem szolgálati célú, elvtelen kapcsolatot tart fenn; ha nyilvánvalóan jogellenes szervezet rendezvényein rendszeresen megjelenik, vagy annak tevékenységében részt vesz.”

Csoportmunka keretén belül gyűjtsenek össze minél több olyan magatartást, mely az általános értékítélet alkalmazásával a normaszövegben foglalt példákon túl a közbizalom súlyos veszélyeztetésére alkalmas lehet!

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 56.§ (2) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagjának szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni, ha

b) nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének, ezért a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált;

„(6) A (2) bekezdés b) pontjában meghatározott alkalmatlanság miatt felmentéssel szűnik meg a szolgálati viszonya annak, aki nem felel meg a kifogástalan életvitel 37/B. § (2) bekezdésben meghatározott követelményeinek, kivéve, ha a büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítélet katonai bűncselekmény miatt született, és mentesítés folytán mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól.”

„Az életvitel kifogástalan, ha a hivatásos állomány tagja vagy a jelentkező

a) esetében nem állnak fenn - a hivatásos állomány tagja esetében a folyamatban lévő büntetőeljárás kivételével - a 37/A. § (1) bekezdésében meghatározottak, és

b) megfelel - különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára - a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátására.”

A normaszöveg kapcsolatát létesít az Etikai Kódex tartalmával. Amennyiben a hivatásos szolgálati viszony fennállása alatt a rendőr a Kódexben rögzített elvárásoknak nem tesz eleget, úgy vélhetően azzal jogszabályba ütköző magatartást is tanúsít, és ez a hivatásos szolgálat ellátása alóli felmentéshez vezet.

Természetesen a felvételi eljárás során az Etikai Kódex bizonyos előírásainak vizsgálata is megtörténik, hiszen bizonyos feltételek jelentkezés idején való megvalósulása eleve kizárja a sikeres felvételt.

Azon esetekben, amikor a jelentkező különösen magánéleti magatartásában kifogásolható elemek fedezhetők fel, így az erkölcsstelen magatartás, a közérkölcstbe, jó ízlésbe ütköző viselkedés mód vagy akár szerencsejáték függőség, vagy italozó életmód, igen nagy valószínűséggel az illetékes szerv elutasítja a jelentkezési kérelmet.

3.3. A szakma küszöbén

3.3.1. A hivatásos állományba jelentkezők egy része rendészeti szakközépiskolában sajátítja el a szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket. A sikeres felvételi eljárással azonban még nem kerülnek hivatásos állományba. A Rendőrtiszti Főiskola (Nemzeti Közszolgálati Egyetem) hallgatói választott szakmájuk szabályai szerint, de sikeres záróvizsga után hivatásos állományba kerülnek, és szolgálati viszonyukra a 1996. évi XLIII. törvény szabályai vonatkoznak.

A felvételi követelményrendszert már korábban ismertette látható, hogy igen összetett, de jogilag részletesen szabályozott eljárásban dönti el az intézmény, hogy kit vesz fel tanulói közé. Azonban azt tudni kell, hogy az ismertetett nyilatkozatokon és adatszolgáltatáson túl a jelentkezőknek írásban kell kötelezettség vállalást tenniük, hogy a szakközépiskola vagy a főiskola (2012-től egyetem) elvégzése után – az aktuális utánpótlási, illetve szolgálati igények alapján – az ország bármely területén, az országos rendőrfőkapitány által meghatározott szervnél, a végzettségüknek megfelelő hivatásos beosztásba lépnek, és meghatározott ideig szolgálatot látnak el.

Közös jellemzője az oktatási intézményeknek az is, hogy szigorú magatartási szabályokat írnak elő a tanulók, hallgatók számára, amelynek tanulmányi idejük alatt meg kell felelniük.

A tanulmányi szerződésben a tanulók vállalják azoknak az előírásoknak, követelményeknek a betartását, melyet a házirend, vagy a Fegyelmi és Kártérítési Szabályzat számukra előír. Súlyos fegyelemsértés, bűncselekmény elkövetése esetén a tanulói jogviszony megszűnik azzal a feltétellel, hogy a képzési díjat, egyes esetekben ingyenes juttatások ellenértékét a tanulónak vissza kell fizetniük. Ezzel jó tisztaba lenni.

Látogassa meg az egyes intézmények honlapjait, és tájékozódjon az ott folyó oktatási, kiképzési tevékenységről, a diákok életéről, mindennapjairól! (<http://www.or-tiszkh.hu/> <http://arszki.hu/> HYPERLINK "<http://www.rendeszkepzo-kormend.hu/>" "<http://www.rendeszkepzo-kormend.hu/>" <http://www.srszki.hu/> <http://www.mrszki.hu/> <http://www.rtf.hu>

3.3.2.A rendészeti szakközépiskolai képzésben résztvevő tanulók elsajátítják a rendőr tiszthelyettes számára szükséges alapszabályokat, a szolgálati érintkezés szabályait, egyes jogi rendelkezéseket, a bűnüldözés alapjait, a büntetőeljárásra és a nyomozás teljesítésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket, valamint számos más szakmai ismeretet. Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő rendőr szakmán belül lehetőség nyílik a későbbiekben a specializálódásra, a közrendvédelmi, közlekedérendészeti, határrendészeti vagy bűnügyi rendőr szakmáira.

A Rendőrtisztviselői Főiskola (Nemzeti Közszerzési Egyetem) a Rendőrség, a Büntetés-végrehajtási Szervezet, az Országos Katasztrófa-védelmi Főigazgatóság, a Nemzeti Adó és Vámhivatal, valamint a magánbiztonsági szféra különböző területein, meghatározott szakirányú felsőfokú végzettséget igénylő munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képzést biztosítja.

A kiképzett tisztek és tiszthelyettesek képesek rendkívüli viszonyok között is a szolgálati feladatok ellátására, határozott alakias fellépésre, vagy akár együttműködés keretében a társrendvédelmi szervek tevékenységében segítségnyújtásra is.

A sokszínű rendészeti képzés azonban nem tud felkészíteni a helyenként monoton munkavégzésre, a fokozott szellemi és fizikai igénybevételre, nem egy esetben emberi tragédiák megélésére, vagy végső esetben a rendőr élete kockázatát veszélyeztetőre.

• A mindennapok megszokott munkarendjéhez képest számos olyan szolgálati kötelezettség terheli a rendőrt, amelyek nem kifejezetten a hagyományos közrend, közbiztonság biztosítását jelentik. Ennek egyre gyakoribb példája az árvizek, belvizek, a csapadék hirtelen nagy tömegben lezúdulása során felmerülő rendészeti együttműködés. A természeti katasztrófák káros következményeinek megelőzése és elhárítása érdekében a rendőrség együttműködik más rendvédelmi, különösen a katasztrófavédelem szerveivel. Ennek során a halaszthatatlan szolgálati érdek lehetővé teszi a rendkívüli munkarend alkalmazását, sőt végső esetben például az egyébként alkotmányos alapokon nyugvó szabadságról történő szolgálat ellátásra berendelést is.

Lássunk példát erre az esetre az alábbi sajtóhírből:

„A kormány döntését követően árvízi veszélyhelyzetet hirdettek ki a megyében.

A helyzetre reagálva a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságon beszüntették a szabadságolásokat, elhalasztották a kiképzéseket, továbbképzéseket - a fő hangsúlyt valamennyi Rendőrkapitányságon az árvízi védekezésre helyezték.

A napi rendes közterületi szolgálaton felül a kritikus napokban átlagosan 100-150 megyei rendőrt vezényeltek plusz szolgálatba, árvízi védekezési feladatokra.

Az árvízvédelmi munkálatokban a megye rendőri állományát megerősítve a Készenléti rendőrség miskolci, nyírbátori és szombathelyi századai, valamint a Miskolci Rendészeti Szakközépiskola tanulói is jelentős szerepet játszottak.”

• A pályára történő felkészítés előtt tisztában kell lenni azzal, hogy már a szakközépiskolai vagy főiskolai/egyetemi tanulmányok alatt a tanulók részt vállalnak a hivatásos állomány által végzett rendvédelmi tevékenységből. Ennek során megismerik közelebbről a rendőrök mindennapi életét, tapasztalatot szereznek a rendőri intézkedésekről, elsajátítják az egyes gyakorlati szakmai fogásokat. Néhány esetben azonban a hivatás veszélyeit is meg kell élniük. A megfelelő kiképzés, alapos felkészítés ellenére is előfordulhatnak tragédiák.

A rendőrök elleni támadásokat a közvélemény is elítéli, hiszen a közösségek biztonságát, azon belül pedig az egyes állampolgárok védelmét ellátókkal szembeni erőszak végső soron az állami, társadalmi értékeket védelmező személyek elleni támadást jelenti. A rendvédelem korábbi történetében nem mindennapos, azonban napjainkra sajnos egyre gyakoribban előforduló esemény a rendőr mint hivatalos személy elleni erőszak. Az elkövetők teszik ezt mindannak tudatában, hogy fokozott büntetőjogi védelem illeti meg a rendőrt szolgálata során, bár egyes esetekben ez sem képez visszatartó erőt. A legsúlyosabb, a rendőr életét veszélyeztető vagy azt kioltó támadás sajnos nem ritka napjainkban.

A rendőri hivatást választónak ezekkel a tényekkel tisztában kell lennie.

„A főörzsrőrmester egy rendőr-szakközépiskolás tanulóval végzett közúti ellenőrzést a Veszprém megyei településen, amikor éjjel után rutin igazoltatás céljából megállítottak egy régi Ford Fiesta típusú személygépkocsit, amelyben öten ültek. Az ellenőrzéskor több lövést adtak le eddig ismeretlen helyről a rendőrrre, aminek következtében a főörzsrőrmester azonnal meghalt, a gépkocsi hátsó ülésén bal oldalt ülő 21 éves fiatalembert halálos lövés érte. A rendőrnök esélye sem volt arra, hogy a fegyverét használja - jelentette be az Országos Rendőr-főkapitányság szóvivője.”

A rendőr élete vagy testi épsége elleni bármely támadás vagy annak kísérlete napjainkra már sajnos nem szokatlan dolog. Maga - az akár súlyos sérülést okozó támadás - vagy kollégájának tragikus körülmények közötti elvesztése súlyos pszichés megterhelést jelent. A rendőrség azon túl, hogy minden egyes esetben felkészült szakembergárdával igyekszik segíteni, feldolgozni ezeket a nem mindennapi történeteket, elemzi az eseményt, és a rendőrök biztonságosabb szolgálat teljesítése érdekében újabb és újabb intézkedési szabályokat dolgoz ki.

Számos rendőr dolgozik azon naponta, hogy az ország közútjain a közlekedés a lehető legbiztonságosabb legyen, és ez által minél kevesebb közúti közlekedési baleset történjen. Ugyanakkor a rendőrség feladata az is, hogy a bekövetkezett balesetek okozóinak felelősségre vonásához szükséges adatok a hatóságok rendelkezésére álljanak. Ennek a munkának egyik embert próbáló része a balesetek helyszíni szemléje.

Sajnos nem egy esetben találkozunk a rendőr halálos kimenetelű balesetekkel, ahol a látott tragédia ellenére szakszerűen, gyorsan és törvényesen kell intézkednie. Ezekben az esetekben úrrá kell lennie érzelmein, még akkor is, ha a hozzátartozókkal kell közölnie egy tragédia tényét.

Hasonló árnyoldala a rendőri munkának a bűnügyi hírekben egyre gyakrabban hallható kegyetlen, brutális gyilkosságok helyszíni tevékenysége.

„Az adatok szerint az eladó ismerhette a vevőt, aki betért az üzletbe és egy üdítőt kért, s ekkor ütötte le a 180 centiméter magas elkövetőt. 57 késszúrászt találtak az áldozaton, sok vér volt a padlón.”

„A bántalmazás során az elkövető egy 49 cm pengehosszúságú és 12 cm fanyél hosszúságú bozótvas késsel többször lesújtott a volt élettársára és annak barátjára, melynek következtében a nő és a férfi is mindkét kezén csonkolásos, míg a fején vágásos sérüléseket szenvedtek. A sértettek a gyors kórházba szállítás és orvosi ellátás ellenére is, a kórházba szállítást követően életüket veszítették.”

Ezekben az esetekben a bűncselekményt felfedező rendőrt a helyszínen történő tájékoztató, szakszerű jelentési és helyszínbiztosítás kötelezettség terheli. A kegyetlen bűncselekmény helyszínén nem engedhető meg, hogy a rendőr érzelmeit kifejezze, tevékenysége csak és kizárólag a helyszíni nyomok összegyűjtésére, ha kell az áldozaton talált nyomok vizsgálatára terjed ki.

Ez a néhány példa jól szemlélteti a hivatásos szolgálati viszony során előforduló fizikálisan vagy mentálisan megterhelő feladatokat, melyeket a rendőrnek végre kell hajtania. Már a tanintézménybe jelentkezéskor tisztában kell lenni a felvételizőnek azzal, hogy későbbi szolgálata során valós fizikai megterhelés vagy pszichés hatások érik. Ha kell erőszakot alkalmaz, ha kell saját vagy mások életét végső soron akár fegyverrel használtával, de meg kell védenie. Egyéni tragédiákkal találkozunk, vagy súlyos bűncselekmények elkövetőinek vallomását kell jegyzőkönyvbe rögzítenie.

Tény azonban, hogy a rendvédelmi hivatást választók egy nagy családhoz tartoznak, akik megosztják egymással sikereiket, ha kell kudarcaikat. Az egy testülethez tartozás során emberi kötelékek, örök barátságok születnek. Kihívások, naponta megoldandó feladatok, veszélyek és néha tragédiák kísérik a munkát, ugyanakkor ezzel szemben az egyes bajba jutott állampolgár köszönő szava mindenért kárpótolhat.

Végezetül álljon itt egy rövid idézet a rendőr esküjéből:

„... esküszöm, hogy a Magyar Köztársaság alkotmányához, törvényeihez és más jogszabályaihoz híven, becsületesen teljesítem kötelességemet...Esküszöm, hogy hazám alkotmányos és törvényes rendjét, nemzetünk biztonságát, ha kell, életem kockázatásával is hűségesen megvédem. Mindenkor az állampolgári jogok érvényesítését tartom szem előtt, és a nép érdekeinek megfelelően járok el.

3.4. A katasztrófavédelem sajátos szabályai

A hivatásos katasztrófavédelmi, polgári védelmi, tűzoltó állományba kerüléshez szükséges feltételek és képesítések némileg eltérőek a rendőrség hivatásos állományhoz képest.

A korábban megismert alkalmassági vizsgálatok elvégzését és teljesítését követően a jelentkező próbaidőre kerül a hivatásos állományba, és 2-3 éven belül szakmai tanulmányokat és ehhez kötődő szakmai vizsgát kell teljesítenie.

Felsőfokú végzettséget a Rendőrtiszti Főiskola / Nemzeti Közszerződési Egyetem / Rendészeti igazgatási-katasztrófavédelmi szakirányú képzése, illetve a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem / Nemzeti Közszerződési Egyetem / Bolyai János Katonai Műszaki Karának Védelmi igazgatási választható szakirányi biztosítanak. Ez utóbbi keretén belül lehetséges a katasztrófavédelmi szervező, önkormányzati védelmi igazgatási szervező, tűzvédelmi és tűzoltó felsőfokú végzettség megszerzése.

További lehetőség nyílik a Katasztrófavédelmi mérnöki szak vagy akár a Védelmi igazgatási szak elvégzésével a szakmai képesítések bővítésére.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (KOK) a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a hivatásos állami, önkormányzati-, önkéntes- és létesítményi tűzoltóságok alap-, közép- és felsőfokú szakképzésének, a továbbképzéseknek, valamint a belső képzéseknek a bázisintézménye.

A hivatásos tűzoltók részére tűzoltó szakképzést eredményező tanfolyamot indít, ahol a tűzoltó megtanulhatja a tűz oltásának, a műszaki mentésnek az alapjait, megismerheti sajátosságait. A tűzoltó technikus szakképzés a már gyakorlattal, tapasztalattal rendelkező tűzoltó számára ad bővebb ismereteket. Tűzoltó szervező szakképzéssel állami felsőfokú végzettséggel rendelkező, már állományban levő tűzoltó felsőfokú szakmai végzettséget szerezhet, és ezáltal jogosulttá válik káresetek felszámolásának irányítására. A tűzoltó tiszti alapismereti tanfolyam felsőfokú állami diplomával rendelkező, de nem szakmai területen, hanem például a gazdasági szolgálatot teljesítő munkavállaló megismerheti a tűzoltói szakma alapjait.

A hivatásos polgári védelmi szakmai tanfolyamok keretén belül katasztrófavédelmi alaptanfolyam biztosítja a katasztrófavédelemnél dolgozók részére, hogy elsajátítsák a szükséges szakmai alapokat.

A Katasztrófavédelmi és polgári védelmi szervező szakképzés felsőfokú állami diplomával rendelkezők számára a katasztrófa- és polgári védelem minden területének legfontosabb tudását adja át, mely képzés egyben felsőfokú végzettséget is biztosít.

A KOK ezen kívül úgynevezett polgári képzéseket is indít, ahol a vállalatoknál, cégeknél dolgozó tűz- és polgári védelmi beosztásokat betöltő *civil személyek részére adnak* hasznos információkat, *valamint jogosultságot a feladataik elvégzésére.*

Érdemes tudni, hogy a KOK különböző szintű tűzvédelmi és polgári védelmi képzési tananyagai között szerepelnek a

- tűzoltási és mentési ismeretek,
- tűzoltó gépjárművek, védő- és szakfelszerelések szerelése, kezelése,
- a hírforgalmazás eszközei
- oltóanyag-ismeret és -ellátás,
- építészeti ismeretek, műszaki rajzismeret,
- kémia, veszélyes anyagok és technológiák,
- katasztrófa- és polgári védelmi ismeretek
- veszélyhelyzet felderítési ismeretek (VFCS),
- környezetvédelem.

A katasztrófavédelem emberbaráti jellegű feladatokat végez (katasztrófák, balesetek megelőzése, tájékoztatás, a lakosság élet és anyagi javainak védelme, mentés és menekítés, helyreállítás és újjáépítés). Ezeknek a feladatoknak az ellátásához nemcsak megfelelő szakmai képzettség és tudás szükséges, hanem olyan személyi tulajdonságok, amelyek alkalmassá teszik a munkavállalót a társadalmi elvárásoknak megfelelő, hiteles és megbízható munkahelyi és magánéleti életvitelre.

Hazánkban a már korábban megismert Nemzeti Védelmi Szolgálat végzi a katasztrófavédelem hivatásos állományba jelentkező és a már hivatásos állomány tagjának kifogástalan életvitel ellenőrzését.

A vizsgálatról a belső bünmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv vezetője dönt, de akár a munkáltató is kezdeményezheti.

Mint ahogyan a rendőrség hivatásos állományával szemben is magasabb szintű társadalmi elvárás fogalmazódott meg az Etikai Kódex szabályaiban, úgy az OKF Etikai kódexe is részletesen megfogalmazza, milyen elvárásoknak kell megfelelnie a szervezet állományának.

Ezek közül a legjelentősebbek:

*A hivatásos állomány tagja szakmai és általános ismereteit, tudását, képességeit folyamatosan fejlessze.
A folytonosan változó környezethez való sikeres alkalmazkodás érdekében legyen nyitott az újdonságok befogadására, azok alkalmazására.
Pontosan ismerje az államtitok, a szolgálati titok és üzleti titok körét, szabályait.
Vállaljon felelősséget tevékenységéért, döntéseiért.
Külföldi kiküldetés során, valamint a hazai fogadások alkalmával tartsa szem előtt a nemzetközi udvariassági formákat, a fogadó vagy vendég ország kulturális és egyéb szokásait, hagyományait.
Tanúsítson lojalitást a szervezet törekvéseivel, az állománnyal.
Öltözete legyen alkalomhoz illő, egyenruha viselete előírászerű.
Őrizze meg egészségét, fejlessze fizikai és pszichikai állóképességét a kimerültségből adódó helytelen döntések elkerülése végett.
Tevékenysége alatt vegye figyelembe a lakosság megszokottól eltérő magatartását, érzelmi állapotát, féltelmeiket, magatartásával törekedjen a pánik kialakulásának megelőzésére. Ismerje a lelki elsősegély (megértés, megnyugtató, reménykeltés) módszereit.*

Végezzen összehasonlítást a rendőrség és a tűzoltóság Etikai Kódexei között. Keressen hasonlóságokat és különbségeket a szövegben, próbálja indokolni a fellelt eltéréseket!

MIT TEGYEK, HA...?

4.1. Közlekedési balesetek

Bárkivel előfordulhat, hogy közúti közlekedési balesetet szenved, vagy közlekedési baleset szemtanúja lesz. Szükséges, hogy ennek során nyugodtak maradjunk, és ha kell, a szakemberek megérkezéséig el tudjuk végezni a megfelelő teendőket.

Ebben segít néhány hasznos tanács, amit érdemes megfogadni.

A baleset egy hirtelen bekövetkező, váratlan esemény, ezért a legelső és legfontosabb helyszíni tevékenység a tájékozódás.

Meg kell állapítani, hogy vannak-e sérültek, illetve van-e valaki közvetlen életveszélyben.

Elsőrendű feladat az élet mentése, a balesetet szenvedett állapotának javítása, stabilizálása, minden más későbbi cselekményünket ennek kell alárendelni.

Tudott dolog, hogy mindenkinek törvényben előírt kötelezettsége, hogy nyújtson tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy a testi épsége közvetlen veszélyben van. Természetes, hogy baleset idején mindenki emberi kötelezettségének tartja a segítség nyújtását, azonban megfelelő felkészültség nélkül a beavatkozás eredménytelen, vagy rosszabbodik a sérült állapota.

Kellő ismeretek hiányában az elvárható első lépés a szakemberek, elsősorban a mentők, a rendőrség, indokolt esetben a tűzoltóság értesítése. Megjegyzendő, hogy mobiltelefonon történő segélyhívás esetén is elegendő az ismert segélyhívó számok tárcsázása:

Mentők esetén a – 104

Rendőrség esetén a – 107

Tűzoltóság esetén a – 105

Az általános segélyhívó – 112

A 112-es szám vonalas, mobil- vagy nyilvános telefonról egyaránt ingyen hívható. Segélyhívást rendszerint akkor is kezdeményezhetünk, ha telefonkártyánk nincs feltöltve, vagy a szolgáltatónk által lefedett területen kívül tartózkodunk, illetve hazánkban SIM kártya nélkül is működik a szolgáltatás.

Ahhoz, hogy a mentők szakszerű ellátást tudjanak biztosítani fontos, hogy elegendő információt biztosítsunk.

Neved és telefonszámod fontos közölni, mert ha a későbbiekben is szükséges, el tudják érni.

1. lépés

Győződj meg, hogy nem áll-e fenn olyan körülmény, amely a testi épségéd veszélyezteti, csak teljes biztonságban kezdj a vizsgálathoz!

2. lépés

Vizsgáld meg a sérült reakcióképességét, szólítsd meg, óvatosan rázd meg! Ha semmilyen reakciót nem észlelsz, haladéktalanul kiálts segítséget!

3. lépés

Vizsgáld meg a sérült légzését! Fejét oldalra fordítva helyezd a sérült orra elé füled úgy, hogy szemeddél lásd a mellkas mozgását, füleddel halljad és érezd az orrból áramló levegőt! A vizsgálatot kb. 10 másodpercig végezd, ez alatt legalább két légvétellel kell számolni.

Kielégítő légzés mellett a keringés is nagy valószínűséggel megfelelő, a reakcióképtelenség azonban eszméletlenségre utal. Ennek első megoldása a légutak szabadon tartását jelenti, mely megakadályozza a fulladást. Az ilyen beteghez mentőt kell hívni.

Előfordul, hogy lehetnek kérdések a beteggel vagy a helyszínnel kapcsolatban is. El kell mondani a diszpécsernek, hogy milyen baleset történt.

Ha nem voltunk jelen az eseménynél, mondjuk el azt, amire szenvedő állapotából következtetni tudunk, vagy amit látunk.

A helyszín pontos címe, elhelyezkedése a gyors kikerzés feltétele. Ha olyan helyen vagyunk, ahol nem látunk utcanevet vagy házszámot, akkor próbáljuk leírni, mit látunk magunk körül, pl. melyik úton vagyunk, hányas kilométernél.

Mindenképpen meg kell győződni a mentők kikerzéséig arról, hogy a sérültek között van-e olyan személy, akinek élete közvetlen veszélyben van. A felelős döntés érdekében különös szabályokat kell betartani.

Nem szabad elfeledkezni a sérültek számáról se, hiszen ebből tudják majd, hogy milyen létszámú segítségre van szükség.

A megfelelő ellátás előkészítéséhez szükségük lesz még a sérültek nemére és korára, akkor is, ha utóbbit csak megtippelni tudjuk.

Mindenképpen jelezzük, ha valaki autóba vagy valamilyen nehéz tárgy alá szorult, és nem tud kiszabadulni, mert ebben az esetben szükség lehet műszaki mentésre, tűzoltókra is. Próbáljuk elmondani, milyen sérüléseket látunk.

A baleset helyszínét megváltoztatni csak annyiban szabad, amennyiben azt a segítségnyújtás megkívánja. A rendőrség a baleset körülményeinek vizsgálata során rögzíti az olyan nyomokat, környezeti elváltozásokat, amelyek a későbbiekben alátámasztják, bizonyítják a balesetet okozó személy felelősségét.

A szükségesnél nagyobb mértékben megváltoztatott helyszín téves következtetésre jutatja a hatóságot. Ha mindenképpen szükséges a helyszín megváltoztatása, jelöljük meg, jegyezzük meg az egyes járművek, sérültek helyét, helyzetét. Indokolt esetben akár mobiltelefonnal történő fényképfelvétel is segítheti a rendőrség későbbi munkáját.

4.2. Vízi balesetek

A nyári időszak beköszöntével sajnos gyakran hallunk vízi balesetokról, melyek sokszor tragikus véget érnek.

Vízben fuldokló ember észlelésekor azonnal értesítsük a vízi mentőket, esetleg közelben levő úszómestert, majd az orvost vagy a mentőket. Ha lehetőségünk van, minden olyan tárgyat a fuldokló közelébe kell juttatni, amely a túlélését segíti. A mentővek, mentőmellények, kötél és más olyan tárgyak, amelyek a vízen úsznak, alkalmasak arra, hogy a veszélybe került belekapaszkodjon.

Vízből történő mentést csak megfelelő végzettséggel és elegendő gyakorlattal rendelkező személy végezhet.

A fuldokló ember kimentése nagyon nehéz feladat: a pánikban levő fuldokló kapaszkodik, kapálózik, rugdos és ösztönösen az életét próbálja menteni. Tartsuk ezt szem előtt, nehogy egy bajba jutottból kettő legyen!

Ellenőrizni kell, hogy a szárazföldre kijuttatott személynek szabadok-e a légútjai, légzés leállás esetén a befúvásos lélegeztetést meg kell kezdeni.

Az első négy levegőbefúvást 15 lökészerű összenyomás (kompresszió) kell, hogy kövesse. A kompressziót végző egyik kezét helyezze a szegycsont alsó harmadára úgy, hogy ujjai a fej irányába mutassanak. Másik kezét a mellkason nyugvó kézfejére, a csuklójára tegye.

Végezzen nyújtott karral 15 lökészerű összenyomást, mégpedig másodpercenként egyet úgy, hogy mindegyiknél kb. fél másodpercig tartsa lenyomva a mellkast. Ezt kövesse újabb két befúvás, majd ismét 15 mellkas kompresszió. Ezt szakaszosan kell ismételni. Ha két ember végzi az újraélesztést, akkor a két feladat megosztható. Az egyik segélynyújtó a befúvást, a másik a kompressziót végezze. Ebben az esetben az első négy befúvást öt kompresszió kövesse, majd periodikusan egy befúvást öt kompresszió.

A lélegeztetést addig kell folytatni, amíg a sérült saját légzése visszatér, a mellkas kompressziót addig, amíg helyreáll a szív működés, vagy amíg szakképzett személyzet (orvos, mentő) a kezelést át nem veszi. Újraélesztés után előfordulhat, hogy a már megindult keringés vagy légzés ismét megszűnik. Ezért az újraélesztett sérültet állandó megfigyelés alatt kell tartani, és szükség esetén az újraélesztést ismét meg kell kezdeni.

Amennyiben a balesetes eszméleténél van, akkor is mentőt kell hívni, mert a fuldoklás után órákkal is kialakulhat olyan hirtelen állapotromlás, amely azonnali kórházi kezelést igényel.

4.3. Bűncselekmények

A híradásokban egyre gyakrabban hallunk bűnügyi tudósításokat nagy károkat okozó betörésekről, pénzintézetek vagy éppen kisebb boltok sérelmére elkövetett fegyveres rablásokról és sajnos néval végződő erőszakos

Ezeknek a cselekmények-sága azt is jelentheti, szemtanúkká végső esetben válhatunk.

Fontos tudni, hogy a vetésének megakadályozása a rendőrség feladata. Bár törvényeink lehetőséget adnak arra, hogy bárki elfogja, a helyszínen visszatartsa és a kiterjedő hatóságnak átadja a tettest, azonban ez rendkívül veszélyes és rendkívüli felkészültséget igényel.

A fiatalok néhány esetben hajlamosak túlértékelni egyéni képességeiket, főleg ha küzdősportokkal aktívan foglalkoznak.

A bűncselekmények elkövetői azonban nem küzdőtérre és nem sportszerű szabályok szerint támadnak vagy védekeznek.

Különösen fontos megjegyezni, hogy egyedül sose szálljunk szembe vele, mert erőszakot alkalmazhat és bűntársai a közelben lehetnek! Kérjük segítséget a közelben tartózkodó felnőttektől, majd értesítsük a rendőrséget! Nem a Mi feladatunk az igazságszolgáltatás!

Bejelentést akkor is meg kell tenni, ha nincs információnk a tettes személyéről, mivel a tettes személyének felderítése az erre kiképzett rendőrök feladata.

Ahhoz, hogy a későbbi rendőri munkát segítsük, igyekezzünk megőrizni nyugalmlunkat, lélekjelenlétünket. Figyeljük meg alaposan a támadót azért, hogy értékelhető személyleírást tudjunk adni a hatóságnak. Ilyen információ a személy neme, vélhető kora, testalkata, testmagassága, arca, különös egyedi vonásai, a támadás eszköze, ruházata. Próbáljuk megjegyezni a menekülése útját, járművét, annak színét, típusát vagy rendszámát és esetleg bűntársait.

A kiterjedő rendőröknek az összegyűjtött információkat adjuk át, ugyanis bűncselekmény miatt a nyomozó

hány esetben tragédiátámadásokról.

nek az elszaporodott-hogy akaratunkon kívül ben akár áldozatokká is

bűncselekmények elkö-zása, azok elkövetőinek

hatóság úgynevezett halaszthatatlan nyomozati tevékenységet kezd a tettes kézre kerítése érdekében, melynek során jogunk és kötelességünk is a közreműködés.

Mint ahogyan a közlekedési balesetek esetén említettük, jelentősége van a bűncselekmény helyszíne eredeti állapotában történő megőrzésének.

Természetesen, ha elsősegélynyújtás szükséges, a kellő mértékig megváltoztatható a helyszín képe, azonban lehetőségek szerint törekedni kell arra, hogy ne nyúljunk ahhoz a dologhoz, amit a tettes megérintett vagy hátrahagyott. A megváltoztatott, elmozdított tárgyakról tájékoztassuk a hatóságot.

Ha az időjárás változása vagy más okok indokolják, igyekezzünk megőrizni a nyomokat eredeti állapotukban. Ha kell egy tárggyal, ruhadarabbal takarjuk le a nyomokat, eszközöket. Amennyiben lehetséges mobiltelefonnal történt fényképezéssel vagy videofelvétel készítésével is maradandóvá tehető egy nyom vagy elváltozás, de végső soron a leírás, lerajzolás is értékes lehet a nyomozóhatóság számára. Azért, hogy a nyomokat valós méretükben lehessen értékelni, célszerű egy ismert méretű tárgyat, például egy doboz gyufát mellé helyezni.

Betörés észlelése

Szerencsére ritkán fordul elő, hogy hazaérve a lakás ajtaját felfeszítve, vagy az ablakot betörve találjuk. Rendkívül nagy jelentősége van annak, – amire már korábban felhívtuk figyelmet – hogy a bűncselekmény helyszínét eredeti állapotban őrizzük meg.

Ha azonban tudottan sérült vagy olyan személy van a helyszínen, akinek élete vagy a testi épsége veszélyben van, számukra a tőlünk elvárható legjobb segítséget kell nyújtani! Az elsősegélynyújtás az egyetlen eset, amikor a bűncselekmény helyszínére a rendőrség kiérkezése előtt be lehet lépni.

Ha észleljük a betörés tényét, egyedül sose menjünk be a lakásba, hiszen nem tudhatjuk, hogy a tettes, vagy társai esetleg még nem tartózkodnak-e ott. A rendőrség értesítésekor ezt is közöljük!

Elképzelhető, hogy hazaérkezés után észleljük a betörést. Ekkor a rendőrség értesítését követően jegyezzük meg, merre jártunk, és mit érintettünk meg a lakásban. Ezzel bizonyosan tudjuk segíteni a helyszíni nyomokat kutató rendőrök munkáját. Célszerű az általunk ismert érték és vagyontárgyak listáját összeírni, hiszen abból megállapítható, hogy mi hiányzik.

A rendőrök kiérkezésüket követően ki fognak mindenkit kérdezni, ahol a kérdésekre pontosan, tényszerűen kell válaszolni.

Rablás

A hétköznapi szóhasználatban gyakorta jelenik meg a rablás kifejezés, amelyet egyaránt használnak az erőszakos, tettegességet is magában foglaló támadások, de az utcán vagy közlekedési eszközökön elkövetett alkalmi jellegű lopások megnevezésére. Bár a két cselekményt jogi értelemben megkülönböztetjük, azonban a cselekmények megelőzése vagy azok észlelése hasonló eljárást igényel.

Ha az utcán egyedül járva úgy érezzük, hogy valaki követ vagy csak egyszerűen veszélyben érezzük magunkat, készüljünk fel arra, hogy megtámadhatnak. Mielőbb menjünk olyan helyre, ahol mások is tartózkodnak, vagy menjünk be egy üzletbe, áruházba. Keresünk azonnal olyan személyt, vagy helyet ahol segítséget kérhetünk. Mobiltelefonunkkal hívjuk a rendőrséget, vagy az általános segélyhívót és közöljük nevünket, tartózkodási helyünket és hogy miért érezzük magunkat veszélyben. Nyugodjunk meg, a segítség hamarosan megérkezik!

Ha mindez nem lehetséges, hajtsuk végre az elkövető utasításait, adjuk át értékeinket, és ne álljunk ellen, ugyanis legfontosabb a testi épségünk, életünk védelme!

Ne feledjük, az elkövető kilétének felderítése a hatóság feladata!

Ha súlyosabb, akár fegyverrel elkövetett rablás áldozata vagy szemtanúja vagyunk, sose kíséreljük meg az ellenállást. Ha tehetjük, keressünk biztonságos helyet, amennyiben nincs rá lehetőség, hajtsuk végre az elkövetők utasításait!

Igyekezzünk nyugodtnak maradni, de figyeljük meg a támadók számát, ruházatukat, fegyvereiket, eszközeiket. Jegyezzük meg mozgásukat, egyedi jellemzőiket, hiszen a későbbiekben a nyomozás során minden apró adatnak jelentősége van.

A valóságban megtörténő, átélt súlyos bűncselekmények nem az akció teli amerikai filmipar vagy játékpiar termékei, ahol a hősök képesek a támadókat lefegyverezni, majd dalmasan átadják őket a kikerülő rendőröknek.

A valóság sokkal tragikusabb. Itt nincs új felvétel, vagy újraindítás!

Tudnunk kell, hogy az ilyen elszánt bűnözők mindent megtesznek azért, hogy a cselekményüket végrehajtsák, és azután elmenekülhessenek. Tisztában vannak a tettük következményével, és ezért képesek mindenre a menekülésük érdekében.

A legtöbbet azzal tehetünk, hogy megpróbálunk higgadtnak maradni, és követni az utasításokat!

MINDEN MÁS A KIKÉPZETT RENDŐRÖK FELADATA!

4.4. Internet

A világháló alkalmazás nem csak új lehetőségeket, információs birodalmat nyit a felhasználó számára, hanem üzleti – szabadidős felhasználási körében számos veszélyt is rejt. Tudnunk kell, hogy a csalások, visszaélések legnagyobb mennyiségben az internet felhasználásával történnek.

Bizonyára mindenkivel előfordult már, hogy vásárolni kívánt a neten, és az áru ellenértékét el kellett juttatni a termék eladójának, majd néhány nap múlva megérkezett a várva várt termék. Ideális esetben így is történnek a dolgok, azonban néhányan kihasználják a világháló személytelenségét. Ez nem csak kereskedelmi, hanem baráti, sőt a párkapcsolatokra is kiterjed.

Gondoljunk csak azokra az e-mailekre, amelyben arról tájékoztatnak, hogy éppen Mi nyertünk, Minket sorsoltak ki, vagy hogy küldjünk pénzt éhező, rászorult gyermekeknek. Az emberi jóindulatra és hiszékenységre alapító csalók az internet vámszedői.

Soha ne adjuk ki bankkártya számunkat, azonosítónkat, kártyánk PIN kódját!

Csak ellenőrzött forrásból vásároljunk, ellenőrizzük a honlap látogatottságát, a tagok számát, tájékozódjunk barátainktól a honlapot illetően.

Amennyiben megtörtént a baj, haladéktalanul tiltassuk le bankkártyánkat akár telefonon keresztül. Ha nem érkezett meg a megrendelt termék, és a vevő már nem elérhető e rendszeren keresztül, tegyünk csalás miatt a feljelentést. Ehhez szükséges a saját internetes szolgáltatónk neve, IP címe, a közvetítő honlap neve és elérhetősége, valamint az eladó összes, számunkra rendelkezésre álló adata. Ilyen például az általa megadott bankszámlaszám vagy postázási cím.

Az internetes kommunikáció napjainkra lehetőséget biztosít ismerkedésre, barátkozásra vagy akár véleménynyilvánításra.

A közösségi portálok, chat programok, fórumok, blogok, videó megosztók nem csak a baráti és társas kapcsolatok forrásai.

„Májusban indult, magyar nyelvű site-nak a látogatók volt barát nők fotóit küldhették el saját kommentárjaikkal együtt – bosszúból. Az oldal naponta publikálja egy-egy újabb nő képét – előnyben részesítve a meztelen, esetleg szex közben készült fotókat. A felvételek mellett a nők nevét, sok esetben pedig telefonszámát, iWiW-adatlapjukat vagy Messenger-azonosítóikat is közzéteszik.”

Esetenként kellemetlen, kínos lehet olyan képekkel, videókkal, véleményekkel találkozni, amelyeket mi magunk töltöttünk fel a világhálóra.

A bosszúból vagy rossz viccből évekkorábban készült fotók közzététele már nem egy esetben hiúsított meg vagy bontott fel házasságokat, szakított meg öröknek hitt kapcsolatokat.

„Tiltott pornográf felvétellel visszaélés miatt indított eljárást egy 26 éves férfi ellen a rendőrség. A rendelkezésre álló adatok szerint a gyanúsított kérésére évekkal ezelőtt akkor 14 éves barátnője meztelen képeket készített magáról, és azokat egy CD-n neki adta. A törvény értelmében 18 év alatti személyről készült pornográf felvételnek már a birtoklása is büntetendő. A nyomozás a már nagykorú lány február 23-ai feljelentését követően indult. A szabadlábban védekező gyanúsított nem tagadta a cselekményt, lakásán a rendőrök lefoglalták számítógépét és a szóban forgó CD-t.”

Tudnunk kell, hogy a fényképekkel, videofelvételekkel történő visszaélés, akaratunkon kívüli felhasználásuk bűncselekmény. Sokan vannak, akik kifejezetten a károkozás szándékával tesznek közzé kompromittáló videókat, képsorozatokat. Annak ellenére, hogy az hozzáférhetővé válik a felhasználók számára, haladéktalanul kell kérni a honlap üzemeltetőjétől a törlést, akik ezt az esetek többségében meg is teszik.

A honlap adatainak rögzítése mellett jogunk van feljelentést tenni ismeretlen tettes ellen a rendőrségen.

KATASZTRÓFAVÉDELEM

KATASZTRÓFAVÉDELEM

V. Bevezetés

A katasztrófák évezredek óta velünk vannak, így emberek generációinak kellett kiállni a katasztrófák okozta pusztulást. Szenvedtek a következményeitől, de kilábalnak belőle, és az élet ment tovább. Jelen világunkban van néhány tényező, amit figyelembe kell venni az újkor kihívásainak tükrében azért, hogy sikeresen szembenézzünk a katasztrófákkal. A leggyakoribb pusztítások napjainkban leginkább a környezetet ért károkból, illetve a környezetünk sokszor igénytelen felhasználódásából adódnak.

Mindig is voltak és mindig is lesznek különböző jellegű katasztrófák Földünkön (és mondhatjuk, hogy mára már szinte mindennaposak), de az ember arra is hivatott, hogy ezeket egyben történelemben foglalja, és az elkövetkező nemzedékeknek segítséget nyújtson az ezek elleni védekezéshez.

A környezeti és civilizációs tényezők nem állnak meg a nemzeti határoknál, és hosszú távon fenyegetik az emberiséget. A természeti környezet tapasztalható rombolása konfliktusok forrásává válhat. A globális környezeti egyensúly megbomlása, a civilizációs terhelések (ózonréteg károsítása az óserdők pusztítása révén, az üvegházhatás, a vizek, a levegő és a szárazföld szennyezettségének növekedése, a termőföldek elsivatagosodása, az élővilág pusztulása) mára a Föld egész lakosságára veszélyt jelent.

Számtalan veszélyt hordoz magában a természet, legtöbbjüket megakadályozni nem tudjuk, egyetlen módunk marad a károk csökkentésére: a felkészülés.

VI. A katasztrófa fogalma, a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszere

Napjainkban mind hazánkban, mind a környező országokban egyre több és összetettebb katasztrófa elhárítási, tűzoltási és műszaki mentési feladatot kell végeznünk a védekezésért, mentésért felelős szervezeteknek. A sikeres mentés feltétele a saját feladataink precíz, pontos teljesítésén túl a többi mentőegységgel történő közös, gördülékeny, zökkenőmentes munka.

Ezt a célt szolgálja a Katasztrófavédelem, mint egységes szervezet, amely az országos és a megyei tűzoltó- és a polgári védelmi parancsnokságok összevonásával 2000. január 1-jén jött létre. Tevékenységét az Országgyűlés által 1999-ben elfogadott, a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, a katasztrófavédelem szervezetről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV törvény, valamint annak 2012-ben hatályba lépő jelentős módosításokat tartalmazó rendelkezései írják le, így legfelsőbb jogszabályi szinten nyer szabályozást a szervezet munkája.

A megelőzésben, beavatkozásban és a helyreállításban résztvevő egyes szervek jogi normák által meghatározott módon látják el szakfeladataikat, ezért célszerű megismerni, hogy a tűz- és polgári védelmi tevékenységet mely más jogszabályok írják le részletesen.

- a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről, valamint a tűzoltóságról az 1996. évi XXXI. törvény,
- míg a polgári védelemről az 1996. évi XXXVII. törvény rendelkezik.

Néhány mondatban ismerjük meg a törvények tartalmát.

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről, és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény megalkotásának az volt a célja, hogy szabályozza az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzését, a tüzesetknél, a műszaki mentéseknél a segítségnyújtást és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogait és kötelezettségeit, meghatározta a védekezés szervezeti, személyi, tárgyi és anyagi feltételeit.

A törvény leírja például a tűz megelőzésével kapcsolatos rendelkezéseket

- így a hatósági tevékenységre, a felvilágosításra, oktatásra, képzésre vonatkozó szabályokat;
- a tűzoltással és műszaki mentéssel összefüggő rendelkezéseket, amelyek magukba foglalják a tűz jelzésére, a tűzoltás-vezető jogaira, valamint az állam-polgárok és a különböző szervezetek tűzoltásban való részvételére vonatkozó előírásokat;
- a műszaki mentési tevékenység legfontosabb szabályait;
- a tüzesetek vizsgálatával kapcsolatos alapvető rendelkezéseket;
- a hivatásos állami, az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóság, valamint a más tűzvédelmi szervezetek működésére, irányítására vonatkozó szabályokat.

A törvény megjelenése után a belügyminiszter kiadta az Országos Tűzvédelmi Szabályzatot, amely rendelkezik:

- a létesítmények, építmények kialakítására, a gépek, berendezések, eszközök és anyagok használatára, a technológiák alkalmazására vonatkozó tűzvédelmi előírásokról;
- a tűzveszélyességi osztályokról;
- és az osztályba sorolás szabályairól.

A polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény kiadásának célja a védekezésre való felkészülés elősegítése nem csak kimondottan katasztrófa-helyzetek, hanem egyéb konfliktushelyzetek (fegyveres összecsúszás) esetére is. A törvény meghatározza többek között:

- a polgári védelmi feladatokat;
- azokat a veszélyhelyzeteket, amelyek esetén különleges rendszabályokat kell bevezetni;
- a polgári védelmi kötelezettség fogalmát és szabályait;
- a polgári védelmi szolgálat elrendelésének (bevezetésének) módját.

Hasonlóan a rendőrség működésénél megfigyelhető módon, (lásd. 62/2007. (XII.20.) IRM. utasítás) alacsonyabb szintű jogszabály, a 179/1999. (XII.10.) Korm. rend. és a 48/1999. (XII.15.) BM. írja le a törvény végrehajtására vonatkozó részletszabályokat.

Figyelje meg, hogy a törvényi szabályozáshoz képest mennyiben más és részletesebb a törvény végrehajtásáról szóló alacsonyabb szintű jogszabály! Az alábbi linken további kutatómunkát végezhet! http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=40101.60819 valamint a http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=41047.352392

„A polgármester feladatai

20. § (1) A polgármester a településen a védekezés során:

- irányítja a településen a helyi katasztrófavédelmi tevékenységet,*
- halasztást nem tűrő esetben átmeneti jelleggel elrendeli az élet és az anyagi javak védelméhez szükséges intézkedéseket, és erről haladéktalanul értesíti a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökét,*
- szervezi és irányítja a lakosság védelmét, kitelepítését, kimenekítését, illetőleg befogadását és visszatelepítését,*
- szervezi és irányítja az anyagi javak védelmét, a lakosság létfenntartásához szükséges anyagi javakkal történő ellátását...”*

(1999. évi LXXIV törvény)

„A polgármester katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatai

14. § (2) A polgármester a védekezés időszakában:

- a helyi védelmi bizottság közreműködésével szervezi és irányítja a település védekezési feladatait,*
- szükség esetén kezdeményezi a polgári védelmi szervezetek alkalmazását,*
- gondoskodik a védekezésben részt vevő erők váltásáról, pihentetéséről és ellátásáról,*
- szükség esetén igénybe veszi az élet- és az anyagi javak védelme érdekében az illetékeségi területén lévő, a katasztrófavédelmi tervében szereplő és kijelölt technikai eszközöket, kivéve a már folyamatban lévő kárfelszámolásban részt vevő eszközöket,*
- haladéktalanul értesíti más települések polgármestereit, amennyiben a katasztrófa őket is veszélyeztetheti,*
- folyamatosan adatokat szolgáltat a helyi védelmi bizottság részére,*
- együttműködik az illetékeségi területén működő szervezetekkel és szervezetekkel,*
- közvetlenül irányítja a helyi védelmi bizottság elnöke által meghatározott mentési feladatok végrehajtását...”*

(79/1999. (XII.10.) Korm. rend)

6.1. A katasztrófa és a kapcsolódó fogalmak

Szinte nem telik el nap, hogy a híradásokban ne jelenne meg egy-egy hír, amely súlyos következményeket kiváltó eseményekről szól. Ezek a híradások balesetekről, meteorológiai jelenségek pusztító hatásairól számolnak be, ahol többségében közvetve vagy közvetlenül emberi élet, testi épség, egészség kerül veszélybe, vagy személyek sérülnek meg, de nem ritkán anyagi javak vagy környezetünk egy része pusztul el vagy semmisül meg, megrongálódik.

Ahhoz, hogy megalapozottan használjuk a katasztrófavédelem kifejezést, a katasztrófavédelmi törvényt kell igénybe venni, amely segítségével, elemeire bontva meghatározhatjuk a katasztrófa fogalmát.

Ezek szerint a *katasztrófa*:

- a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, **illetőleg e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet,**
- amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeiket, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja,
- hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit
- és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

Természetesen nem csak a katasztrófa bekövetkezésekor, hanem annak veszélye esetén is terheli intézkedési kötelezettség a szervezetet. **Katasztrófaveszélyről akkor beszélünk, ha okszerűen lehet számolni a katasztrófa bekövetkezésének valószínűségével.**

Annak érdekében, hogy mihamarabb elkezdhesse a katasztrófavédelem a szakszerű tevékenységét, meghatározott állami szerv vezetője állapítja meg a katasztrófa veszélyének, bekövetkezésének tényét, és mint katasztrófa-helyzetté nyilvánított állapot miatt, a szükséges intézkedéseket elrendeli.

Hazánkban a Kormány döntése alapján minősül **katasztrófa sújtotta területté az a terület, ahol a katasztrófa károsító hatása érvényesül.** A település polgármestere kérelmezheti a Kormánytól a településének katasztrófa sújtotta területté történő nyilvánítását.

Az előzőek alapján már megfogalmazhatjuk, hogy mit értünk **katasztrófavédelem** alatt:

A katasztrófavédelem különböző katasztrófák elleni védekezésben

- olyan tervezési- szervezési, összehangolási, végrehajtási, tájékoztatósi, riasztási tevékenységek együttese,
- amelyek a katasztrófa kialakulásának megelőzését, közvetlen veszélyek elhárítását,
- az előidéző okok megszüntetését, a károsító hatásuk csökkentését,
- a lakosság élet- és anyagi javainak védelmét, az alapvető életfeltételek biztosítását,
- valamint a mentés végrehajtását, továbbá a helyreállítás feltételeinek megteremtését szolgálják.

Mint a fegyveres rendvédelmi szerveknél már megismertük, a katasztrófavédelmi tevékenység, nagyon leegyszerűsítve a védekezési, a beavatkozási, helyreállítási tevékenység a végrehajtó hatalom feladata. Letétményese a magyar Kormány. A katasztrófavédelem irányítása a belügyminiszter feladatkörébe tartozik.

Katasztrófa-helyzetekben a Kormánynak gyors, megfontolt és nem utolsósorban szakszerű döntéseket kell hoznia. Ehhez nyújt segítséget egy különleges szerve, a Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB). Munkájában a belügyminiszter, más, a konkrét katasztrófavédelemmel érintett közigazgatási ágazat államtitkára, de például nukleáris baleset esetén, az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója is részt vesz.

A katasztrófavédelem szakmai irányítása hierarchikus rendszerben történik. Központi szerve, az országos hatáskörrel rendelkező BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKF).

A települést érintő katasztrófavédelemben résztvevők köre: állami szervek és az önkormányzatok (pl. vízügyi szervek), polgári védelmi kötelezettség alapján létrehozott polgári védelmi szervezetek, hivatásos katasztrófavédelmi, polgári védelmi szervek, hivatásos önkormányzati tűzoltóságok, gazdálkodó szervezetek, Magyar Honvédség, rendvédelmi szervek (Rendőrség, Büntetés-végrehajtás), Országos Meteorológiai Szolgálat, Országos Mentőszolgálat, Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, önkéntesen résztvevő társadalmi és karitatív szervezetek, civil és az e célra létrehozott köztestületek, pl. Magyar Vöröskereszt, szeretetszolgálatok, stb.

A hivatásos katasztrófavédelem területi szervei jogszabályban meghatározott esetekben hatósági jogkörrel bírnak, mindemellett irányítják a hivatásos tűzoltóságokat és a katasztrófavédelmi kirendeltségeket.

Ők látják el az önkormányzati tűzoltóságok felügyeltét, valamint ellenőrzik a létesítményi és az önkéntes tűzoltó egyesületek tevékenységét.

A katasztrófavédelmi kirendeltségek a hivatásos katasztrófavédelem helyi szervei.

Települést érintő katasztrófa vagy polgári védelmi feladat esetén a polgármesternek sajátos feladata van. Alapvetően szervezi és irányítja a lakosság védelmét, kitelepítését, kimenekítését, illetőleg befogadását és visszatelepítését.

A helyi Védelmi Bizottság tagjai a mentésben résztvevő szervek vezetői, így a Polgári Védelmi Kirendeltség vezetője, amennyiben működik, a hivatásos önkormányzati tűzoltóság parancsnoka, a rendőrkapitányság vezetője vagy egyéb önkormányzati vagy civil szervezetek képviselői.

Olykor egy egész megyét vagy annak jelentős részét érinti a katasztrófa. Ebben az esetben a Megyei Védelmi Bizottságot a megyei közgyűlés elnöke irányítja.

Több megyét vagy országrészt érintő katasztrófa idején, az irányítást a belügyminiszter a BM OKF főigazgatóján keresztül végzi.

Végezzen kutatómunkát, hogy az utóbbi években lakóhelyén vagy a régióban hol történt olyan esemény, amely indokolta Védelmi Bizottság felállítását! Gyűjtsön tudósításokat az Internet segítségével a helyi védelmi bizottságok működéséről!

Mint láttuk, a védekezést először a helyi szervek kezdik meg a polgármester irányításával. Amennyiben olyan esemény vagy eseménysorozat következik be, amely a védekezést végző szervezet vezetőjének értékelése alapján már katasztrófának minősíthető, a polgármestert erről a védekezés vezetője tájékoztatja. Ő tehet javaslatot a megyei (fővárosi) katasztrófavédelmi (polgári védelmi) igazgatónak a kialakult helyzet katasztrófává nyilvánítására. Ha a lakosság részére az öfenntartás feltételei több napon keresztül nem biztosíthatók, kezdeményezi a település katasztrófa sújtotta területté nyilvánítását.

Amennyiben a katasztrófa több megyét érint, illetve fennállnak az alkotmányos és a törvényi feltételei, a Kormányzati Koordinációs Bizottság javaslatára, a Kormány a kialakult helyzetet minősíti és a katasztrófa által érintett területre rendeleti úton a veszélyhelyzetet kihirdeti. A Kormány jogköre, hogy rendkívüli intézkedéseket vezessen be.

6.2 A minősített időszakok

A rendkívüli intézkedésekkel kapcsolatban említést kell tenni az úgynevezett minősített időszakokról. **A minősített időszak** az állam életének egy sajátos időszaka, amikor kivételes hatalom – rendeleti kormányzás – lép életbe. A minősített időszakok kihirdetésére azért van szükség, mert jogszerűen csak ekkor alkalmazhatók a fegyveres erők és a kivételes jogrend a különleges helyzet miatt. Ebben az időszakban szükség esetén bizonyos állampolgári jogok felfüggesztésére is sor kerülhet. Alaptörvényünk a különleges jogrend öt típusát különbözteti meg, amelyek:

- a rendkívüli állapot,
- a szükségállapot,
- a megelőző védelmi helyzet,
- a váratlan támadás és
- a veszélyhelyzet.

Az Alaptörvény meghatározza a különleges jogrend tekintetében a garanciális korlátokat. A garanciák közül kiemelendő, hogy az Alaptörvény alkalmazása a különleges jogrendben nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható. Ugyancsak kiemelendő, hogy az alapvető jogok gyakorlása a békeidőszaki szabályoktól eltérő mértékben is korlátozható vagy felfüggeszthető, ugyanakkor egyes alapvető jogok (például az élet vagy az emberi méltóság) ezekben az esetekben is érinthetetlenek. A különleges jogrendben alkalmazandó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Az Alaptörvény részletesen leírja a különleges jogrend fajtáit és a vonatkozó általános szabályokat. Katasztrófavédelmi szempontból kiemelést érdemel a veszélyhelyzet.

A veszélyhelyzet

A veszélyhelyzet kihirdetésére, természeti és civilizációs – ipari – katasztrófák kialakulásakor vagy azok bekövetkeztének közvetlen veszélye esetén kerül sor. A kihirdetés célja, hogy jogszerű intézkedések történjenek a kialakult helyzet felszámolására, a katasztrófa tovaterjedésének megakadályozására, az emberek életének, testi épségének, anyagi javainak és létfeltételeinek megóvására. A kinyilvánítás a Kormány jogköre.

Lássunk néhány példát arra, hogy a jogszabály milyen jogosultságot ad veszélyhelyzetben a Kormánynak arra, hogy rendelet alapján rendkívüli intézkedéseket alkalmazzon

„(1) Veszélyhelyzetben a közúti, vasúti, vízi és légi járművek forgalma a nap meghatározott tartamára, vagy meghatározott területére (útvonalra) korlátozható, illetve az ország egész területén vagy meghatározott részén ideiglenesen megtiltható. A légi járművek forgalmának korlátozása vagy megtiltása során a légiközlekedésről szóló törvény és a magyar légtér igénybeviteléről szóló jogszabály rendelkezéseire figyelemmel kell eljárni.

(2) Veszélyhelyzetbe korlátozni lehet a lakosság utcán vagy más nyilvános helyen való tartózkodását. A korlátozást és időtartamát a rádió, a televízió, a sajtó és hirdetmény útján, valamint a helyben szokásos módon a lakosság tudomására kell hozni.

(3) Veszélyhelyzetben elrendelhető, hogy közterületen rendezvény, nyilvános gyűlés megtartását a rendőrség a védelmi érdekek sérelme esetén megtiltsa.

(4) Veszélyhelyzetben elrendelhető, hogy az ország meghatározott területét a lakoságnak a szükséges időtartamra el kell hagynia (a továbbiakban: kitelepítés)

„(1) A Kormány az élet- és vagyonszükségletét veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.

(2) A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

(3) A Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja.

(4) A Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti.”

(Magyarország Alaptörvénye 53. cikk)

Megjegyzendő, hogy különleges jogrend alkalmazásakor mind az Országgyűlés, mind a Köztársasági Elnök is jogosult egyes esetekben döntést hozni az Alaptörvény értelmében.

6.2. Katasztrófák csoportosítása kiterjedésük és eredetük szerint

A katasztrófákat attól függően, hogy milyen szempontból kívánjuk azokat vizsgálni, különböző módon csoportosíthatjuk. Vizsgálhatjuk őket időtartamuk, kialakulásuk sebessége, térbeli kiterjedésük, az általuk érintett személyek száma, vagy akár az okozott kár nagysága szerint.